

Комунальний заклад «Вінницький ліцей №21»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення педагогічної ради

від «28»08 2023 р.,

протокол №1

**ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ
НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДЛЯ 6 КЛАСУ**

Розроблена на основі модельної програми
інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» 5-6 клас
для закладів загальної середньої освіти
(автори Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко, І. В. Лаврентьєва, О. Л. Хомич)

Вчитель: _____ І. С. Жванецька

2023 рік

I. Вступ

Метою інтегрованого курсу є набуття учнівством знань, ставлень і умінь, сприятливих для здоров'я, безпеки, добробуту, успішної соціалізації та само-реалізації особистості. Відповідно до Державного стандарту, курс спрямовано на формування компетентностей, що сприяють соціальній і міжособистісній взаємодії, розвитку й збереженню здоров'я і безпеки через самоусвідомлення, уміння вчитися, підприємливість, професійну соціалізацію особистого життя для власного й суспільного добробуту.

Завданням курсу є сприйняття учнівством цінності життя і здоров'я та набуття ними ключових і наскрізних компетентностей. Ці компетентності забезпечують, зокрема, досягнення узагальнених результатів, визначених державним стандартом, відповідно до яких учень/ учениця:

- турбується про особисте здоров'я і безпеку, реагує на чинники і діяльність, яка становить загрозу для життя, здоров'я, добробуту власного і навколишніх;
- визначає альтернативи, прогнозує наслідки, ухвалює рішення з користю для власної безпеки та безпеки інших осіб, здоров'я й добробуту;
- робить аргументований вибір здорового способу життя, аналізує і оцінює наслідки і ризики;
- виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки й добробуту.

Інтегрований курс спрямовано на інтеріоризацію учнівством таких **орієнтирів**:

- унікальність й талановитість кожної дитини, ні дискримінації;
- формування цілісного світогляду;
- становлення вільної особистості
- гармонійний фізичний та психоемоційний розвиток;
- добробут та безпека;
- утвердження людської гідності та доброчесності;
- визнання свої ідентичності;
- активне громадянство.

Модельна програма спрямована на розвиток **ключових компетентностей**, визначених Державним стандартом базової середньої освіти: спілкування державною мовою; спілкування іноземними мовами; математична компетентність; основні компетентності у природничих науках та технологіях; інформаційно-цифрова компетентність; громадянські та соціальні компетентності; навчання впродовж життя; інноваційність; екологічна грамотність і здорове життя; підприємливість і фінансова грамотність; обізнаність та самовираження у сфері культури.

Інтегрований курс ЗБД спрямовано на набуття учнівством предметних компетентностей за освітньою галуззю «Соціальна і здоров'язбережувальна». Склад цих компетентностей визначається обов'язковими і конкретними результатами навчання для 5-6 класі. У Державному стандарті вони містяться у стовпцях «Загальні результати», «Конкретні результати», «Орієнтири для оцінювання».

Модельна програма інтегрованого курсу ЗБД сприяє розвитку психосоціальних компетентностей, визначених Державним стандартом як **наскрізні уміння**:

- 1) читання з розумінням, висловлення власної думки усно й письмово;
- 2) критичне та системне мислення;
- 3) творчість;

- 4) ініціативність;
- 5) логічне обґрунтовування позиції;
- 6) конструктивне керування емоціями;
- 7) оцінювання ризиків;
- 8) ухвалення рішень;
- 9) розв'язування проблем;
- 10) співпраця з іншими.

Інтегрований курс також сприяє розвитку додаткових **психосоціальних компетентностей**:

- 1) позитивна самооцінка;
- 2) мотивація успіху і гартування волі;
- 3) вміння вчитись;
- 4) ефективне спілкування;
- 5) співчуття;
- 6) розв'язування конфліктів;
- 7) протистояння негативним соціальним впливам тощо.

Основні принципи модельної програми.

Головною ознакою навчання за модельною навчальною програмою є зосередження на розвитку особистого потенціалу учнівства, позитиві та формуванні відповідального ставлення до здоров'я. Це забезпечується дотриманням таких принципів:

- 1) партнерство між учнями і вчителем, який є фасилітатором навчального процесу;
- 2) інклюзивність - всі учні класу залучені до навчальної діяльності;
- 3) активне навчання, що враховує індивідуальні стилі сприйняття і стратегії навчання учнів: робота в групах, мозковий штурм, проекти, тематичні дослідження, рольові ігри тощо;
- 4) навчання на ситуаціях, наближених до реального життя (важливих для безпеки, здоров'я, соціалізації та самореалізації учнів).

Пріоритети, на яких ґрунтується програма втілюють нові прогресивні концептуальні підходи, нові погляди на роль дитини і педагога в освітньому процесі, форми організації дитячої життєдіяльності.

Пріоритети викладання предмета: формування здорової особистості учня через взаєморозуміння, взаємоповагу, толерантність, творче співробітництво всіх учасників навчального процесу; осмислення і застосування концепції щодо промоції добробуту, здоров'я і безпеки задля поліпшення життя людини і суспільства; аналіз впливу суспільства, сім'ї, однолітків, культури, засобів масової інформації, технологій та інших чинників на вибір і практикування здорової безпечної поведінки; застосування навичок прийняття рішень для збереження та забезпечення добробуту, здоров'я, безпеки; розвиток підприємницьких якостей та поведінки свідомого споживача.

Пріоритетними методами навчання за курсом є дослідницькі, творчі, проблемно-пошукові. Формами організації діяльності дітей є колективна, групова, індивідуальна. Особливу увагу приділено організації групової роботи учнів.

Увага вчителя має бути зосереджена на проведенні занять з використанням методів навчання, що ґрунтуються на активній участі всіх учнів: роботі в групах, обговоренні, мозкових штурмах, розробці концептуальних карт, рольових іграх, дискусіях, творчих проєктах, інтерв'ю, аналізі життєвих ситуацій, екскурсіях, моделюванні розв'язання проблеми тощо.

Зміст навчального предмета	Очікуванні результати навчання	Види навчальної діяльності
Змістова лінія. Здоров'я і здоровий спосіб життя Принципи безпечної життєдіяльності Добробут (підприємливість, уміння вчитися, фінансова грамотність) Вступ. Базові поняття (7 годин)		
Життя і здоров'я. Безпека життя і безпека життєдіяльності. Цінність здоров'я. Життєві навички. Безпека і ризики людини. Небезпека, ризики та безпека. Виправдані й невинуватені ризики.. Екстремальні і надзвичайні ситуації. Алгоритм дій в екстремальних ситуаціях. Захист життя під час повітряних атак. Повітряна тривога. Укриття. Алгоритм дій за сигналом «повітряна тривога». Екстрений рюкзак. Правила безпеки під час воєнних дій. Правила поведінки під час війни. Види загроз в зоні бойових дій. Правила поведінки з озброєними людьми. Як діяти під час обстрілів. Як діяти в разі загрози обвалів. Що робити, якщо опинилися під завалами? Мінна безпека. Вибухонебезпечні предмети. Мінна безпека. Ознаки небезпечної території. Правила поведінки в ситуаціях, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами. Навколишнє середовище і безпека. Види довкілля. Складові соціального середовища. Безпеки соціального середовища. Захист від кримінальних небезпек. Природа і технічний прогрес. Природне середовище і здоров'я. Природне середовище і безпека. Розвиток технологій і безпека. Добробут наступних поколінь.	Діє за алгоритмом відповідно до інструкцій у небезпечних ситуаціях. Бережливо ставиться до власного й чужого майна, обґрунтовує недоторканість чужого майна. Здатний викликати необхідні рятувальні служби, повідомляючи відповідно до ситуації необхідну інформацію. Визначає потенційні небезпеки навколишнього середовища для здоров'я й безпеки людини. Розпізнає ймовірні небезпеки природного, техногенного, соціального характеру й побутового походження. Прогнозує наслідки своїх дій в непередбачуваних і надзвичайних ситуаціях. Передбачає вплив на здоров'я, безпеку й добробут неналежного використання цифрових пристроїв. Досліджує та обговорює чинники, котрі впливають на стан здоров'я і розвиток організму, зокрема профілактичні заходи щодо інфекційних і неінфекційних захворювань. Визначає форми поведінки, які приносять задоволення без нанесення шкоди власному здоров'ю й здоров'ю інших осіб. Обирає продукти харчування, способи	Вправа «Почуття безпеки». З'ясування очікувань від свого життя. Мозковий штурм «Як можна подбати про кожен складову здоров'я». Оцінка рівня ризику у щоденних ситуаціях. Розпізнавання виправданих і невинуватених ризиків. Моделювання алгоритму дій в екстремальних ситуаціях. Дослідити укриття і сигнали оповіщення у своїй школі. Продемонструвати алгоритм дій під час оголошення повітряної тривоги. Дослідити вміст екстреного рюкзак. Моделювання у парах правил поведінки під час зустрічі з озброєними людьми. Дискусія «Як діяти у разі обстрілу». Ознайомлення з алгоритмом дій, якщо опинилися під завалами. Перегляд і обговорення відео про вибухонебезпечні предмети. Дослідження сайту «Суперкоманда проти мін». Дослідження впливу соціального середовища на життя і здоров'я. Робота у групах «Складові соціального середовища». Створення пам'ятки про захист майна. Обговорення небезпек природного походження у своєму населеному пункті. Створення стрічки часу про технічний прогрес. Груповий проєкт: «Світ через 50 років». <u>Домашнє опрацювання</u> Заповнити бланк про технології в часи дитинства дідусів чи бабусь.

	проведення дозволя, відповідний одяг тощо, які приносять задоволення й користь для здоров'я, безпеки й добробуту Обстоює потребу ощадливого використання ресурсів і повторної переробки вторинної сировини. Бере участь у груповій роботі, враховуючи індивідуальні особливості й потреби. Безпечно поводить ся при спілкуванні з незнайомими людьми. Демонструє способи самоконтролю та алгоритм дій в екстремальній ситуаціях. Називає правила спілкування з озброєними людьми. Розпізнає ознаки безпеки і небезпеки. Розрізняє маркування небезпечних територій. Називає сигнали оповіщення про повітряну тривогу.	
Змістова лінія. Особиста гігієна Рухова активність Профілактика інфекційних захворювань Режим праці і відпочинку		
Розділ 1. Фізичне здоров'я (5 годин)		
Харчування і здоров'я. Вплив харчування на здоров'я. Вода і поживні речовини. Поживність і калорійність продуктів харчування. Особливості харчування підлітків. Збалансоване харчування. Як формуються харчові звички. Ознаки раціонального харчування. Харчова піраміда. Калорійність харчування та енерговитрати залежно від фізичних навантажень. Наслідки неправильного	Моделює ситуацію надання елементарної долікарської допомоги в разі травматизму чи поганого самопочуття. Здатний викликати необхідні рятувальні служби, повідомляючи відповідно до ситуації необхідну інформацію. Пояснює наслідки недотримання здорового способу життя. Звертається до фахівців у небезпечних ситуаціях, наслідкам яких не може	Підрахунок калорійності своїх страв за допомогою таблиці калорійності і онлайн-калькулятора. Дослідження особливостей харчування у підлітковому віці. Вправа «Корисні і шкідливі звички». Створення денного меню за допомогою харчової піраміди. Визначення зміни харчового раціону залежно від фізичних навантажень. Мозковий штурм «Чинники ризику й захисту щодо цукрового діабету II типу». Відпрацювання алгоритму надання допомоги при харчових

харчування. Причини й профілактика цукрового діабету, йододєфіциту, харчових отруєнь. Правила купівлі, обробки і зберігання харчових продуктів. Перша допомога при харчових отруєннях. Харчові добавки. Особиста гігієна. Складові особистої гігієни. Засоби гігієни. Догляд за руками. Догляд за шкірою. Гігієна ротової порожнини. Профілактика інфекційних захворювань Епідемії інфекційних захворювань в історії людства. Епідемії нашого часу: ВІЛ-інфекція, туберкульоз, коронавірусна хвороба. Шляхи інфікування та методи захисту. Профілактичні щеплення.	зарадити власними силами. Досліджує та обговорює чинники, котрі впливають на стан здоров'я і розвиток організму, зокрема профілактичні заходи щодо інфекційних і неінфекційних захворювань. Обирає продукти харчування, способи проведення дозвілля, відповідний одяг тощо, які приносять задоволення й користь для здоров'я, безпеки й добробуту. Аналізує вибір свій та інших осіб з позиції користі й задоволення (радість) для здорового, безпечного життя. Знаходить інформацію щодо здоров'я, безпеки й добробуту в різних джерелах і перевіряє її достовірність. Бере участь у груповій роботі, враховуючи індивідуальні особливості потреби. Вміє обирати продукти й товари за показниками якості, термінів придатності, складу. Правильно інтерпретує інформацію, наведену на маркувальних знаках, пакувальних матеріалах для безпечного й раціонального використання харчових і промислових продуктів.	отруєннях. Аналіз упаковки продукту на наявність всіх необхідних відомостей. Мозковий штурм «Засоби гігієни». Відпрацювання навичок миття рук. Робота в парах «Гігієна ротової порожнини». Робота у групах «Вакцинація». Оцінка ризиків передачі ВІЛ у певних ситуаціях. Перегляд і обговорення відео про туберкульоз і коронавірусну хворобу. <u>Домашнє опрацювання</u> Дослідження складу продукту на наявність харчових добавок. Створення стрічки часу про епідемії інфекційних захворювань.
Змістова лінія. Емоційна (самоповага, самоконтроль, керування стресами, мотивація успіху і гартування волі) Орієнтація на загальнолюдські цінності, пізнавальні, естетичні, етичні потреби		
Розділ 2. Психічне і духовне здоров'я людини (7 годин)		
Розвиток підлітка. Фізичний і психічний розвиток підлітка. Ознаки гармонійного розвитку. Потреби людини, розвиток потреб.	Приймає індивідуальні темпи вікових змін в організмі як вияв норми. Визначає причини вікових змін в організмі, зокрема в період статевого	Обговорення етапів і ознак фізичного психічного і соціального розвитку підлітків. Самоаналіз потреб. Гра «Ти – молодець!»

Самооцінка і здоров'я. Поняття самооцінки. Види самооцінки. Вплив самооцінки на поведінку і здоров'я людини. Формування адекватної самооцінки. Як підвищити самооцінку. Прийняття рішень. Види рішень. Як люди приймають рішення. Алгоритм прийняття зважених рішень. Рішення, важливі для здоров'я. Протидія соціальному тиску. Позитивні й негативні впливи засобів інформації. Як працює реклама. Соціальна і комерційна реклами. Тютюн, алкоголь і здоров'я. Міфи і факти про тютюн. Миттєві наслідки куріння. Середньострокові і віддалені наслідки куріння. Нікотинова залежність. Вартість шкідливої звички. Міфи і факти про алкоголь і наркотики. Наслідки зловживання алкоголем	дозрівання. Виявляє ризики невідповідності власних потреб і можливостей. Моделює кроки задоволення власних потреб з урахуванням можливостей своїх та інших осіб Визначає форми поведінки, які приносять задоволення без нанесення шкоди власному здоров'ю й здоров'ю інших осіб. Визначає наслідки соціальних впливів на прийняття рішення щодо здоров'я, безпеки й добробуту (реклама, вплив інших осіб, медійна інформація). Оцінює надійність різних джерел інформації (ЗМІ, реклама, соцмережі тощо) Використовує перевірену інформацію для ухвалення рішення щодо вибору повсякденної поведінки на користь здоров'я, безпеки й добробуту. Пояснює вибір власних альтернатив і рішень з огляду на вплив зовнішніх чинників. Аналізує причини вибору нездорової поведінки. Визначає свої потреби, бажання, інтереси й цілі.Визначає форми поведінки, які приносять задоволення без нанесення шкоди власному здоров'ю й здоров'ю інших осіб. Аналізує вибір свій та інших осіб з позиції користі й задоволення (радість) для здорового, безпечного життя. Самостійно створює й реалізовує короткострокові плани щодо досягнення успіху, зокрема в навчанні, спорті, побуті тощо. Виявляє наполегливість у досягненні мети.	Вправа на визначення короткострокових і довгострокових цілей. Дослідження впливу самооцінки на поведінку і здоров'я людини. Мозковий штурм «Рішення однолітків». Моделювання ситуації прийняття зважених рішень. Мозковий штурм «Джерела інформації». Вправа на розпізнавання фактів, суджень і фейків. Оцінка ступеню впливу реклами на прийняття рішень. Створення соціальної реклами у формі плаката чи листівки. Мозковий штурм «Чому деякі люди курять, а інші – ні?». Обчислення грошових витрат, пов'язаних з курінням. Презентація «Вплив алкоголю на організм». Домашнє опрацювання Створення стрічки часу про ключові події свого життя. Читання легенди про пихатого мандарина. Дослідження інформації про вплив алкоголю, тютюну, наркотиків на організм.
Змістова лінія. Соціальна взаємодія (культура взаємин, робота в команді, співчуття, мирне		

розв'язання конфліктів)
Протидія соціальному тиску і дискримінації
Позитивні стосунки
Ефективне спілкування

Розділ 3. Соціальне здоров'я (6 годин)

Спілкування і здоров'я.
Засоби комунікації. Вербальне і невербальне спілкування. Переваги і недоліки різних стилів спілкування. Ознаки і наслідки різних стилів спілкування. Переваги упевненої поведінки.

Навички ефективного спілкування.

Активне слухання. Як спілкуватися у незнайомій компанії. Як робити та приймати компліменти. Уміння, необхідні для ефективного спілкування. Безпечне спілкування в інтернеті.

Стосунки та здоров'я.

Види стосунків. Ознаки здорових стосунків. Як поліпшити стосунки.

Стосунки з однолітками.

Впливи однолітків. Способи маніпуляцій. Як сказати «НІ!». Підліткові компанії. Небезпечні компанії.

Види та наслідки конфліктів.

Поняття конфлікту. Конфлікти поглядів і конфлікти інтересів. Види і способи розв'язання конфліктів.

Запобігання ескалації конфліктів.

Пояснює вплив спілкування на складники здоров'я, безпеки й добробуту.

Застосовує вербальні й невербальні засоби спілкування для конструктивної комунікації.

Розрізняє ситуації, коли силу переконання використали з позитивними чи негативними намірами.

Протидіє проявам тиску, агресії, маніпуляції й неповаги щодо себе та інших осіб.

Визначає наслідки соціальних впливів на прийняття рішення щодо здоров'я, безпеки й добробуту (реклама, вплив інших осіб, медійна інформація).

Пояснює вибір власних альтернатив і рішень з огляду на вплив зовнішніх чинників.

Толерантно ставиться до поглядів, переконань, інтересів і потреб інших осіб, що не загрожують здоров'ю, безпеці й доброту.

Ідентифікує причини й наслідки виникнення конфліктів у різних ситуаціях.

Моделює ситуацію з конструктивним залагодженням конфліктів.

Бере участь у груповій роботі, враховуючи індивідуальні особливості й потреби.

Розуміє взаємовплив емоційного стану, переконань, поведінки всіх учасників спільної діяльності.

Робота у групах «Невербальні канали спілкування». Вправа на розпізнавання різних стилів спілкування. Розігрування ситуацій, в яких поведінка має бути асертивною.

Розігрування у парах діалогу «Як розпочати розмову».

Моделювання спілкування у незнайомій компанії.

Відпрацювання умінь робити і сприймати компліменти

Вправа на розпізнавання здорових і нездорових стосунків.

Самооцінка стосунків.

Складання плану покращення стосунків.

Мозковий штурм: «Вплив однолітків». Робота у парах «Способи маніпуляцій». Тренінг навичок відмови від небезпечних пропозицій.

Тренінг розпізнавання конфлікту поглядів і конфлікту інтересів. Моделювання ситуації із запобіганням ескалації конфлікту.

Домашнє опрацювання

Заповнення бланку для аналізу груп, до яких належать учні. Створення пам'ятки про правила поведінки в інтернеті.

Змістова лінія. Здоров'я та безпека		
Розділ 4. Безпека в побуті та довкіллі (7 годин)		
Безпека оселі. Комунальні вигоди. Правила користування газовими приладами, електроприладами, водогоном, тепловими мережами. Безпека при користуванні засобами побутової хімії. Пожежна безпека. Сучасна пожежна охорона. Причини виникнення пожеж. Вогнегасник. Користування вогнегасником. Захист органів дихання в зоні пожежі. Дії в разі загоряння одягу. Аварії на підприємствах. Види небезпечних промислових об'єктів. Аварії на підприємствах. Дії учнівства під час виникнення аварійної ситуації на підприємстві. Підручні засоби захисту. Захист шкіри та волосся. Дорожня безпека велосипедистів. Історія велосипеда. Елементи конструкції велосипеда, що впливають на безпеку руху. Одяг для велосипедиста/велосипедистки. Правила дорожнього руху для велосипедистів. Правила перевезення вантажів і виконання маневрів на велосипеді. Перша домедична допомога. Правила взаємодії з рятувальниками. Перша домедична допомога. Перша допомога при ураженні електричним струмом, попаданні хімічних речовин на шкіру, отруєнні, ДТП. Вміст домашньої аптечки. Допомога при забиттях, обробка подряпин.	Діє за алгоритмом відповідно до інструкцій у небезпечних ситуаціях. Обґрунтовує необхідність власної відповідальності за поведінку в побуті та в громадських місцях. Бережливо ставиться до власного й чужого майна, обґрунтовує недоторканість чужого майна. Моделює ситуацію надання елементарної долікарської допомоги в разі травматизму чи поганого самопочуття. Здатний викликати необхідні рятувальні служби, повідомляючи відповідно до ситуації необхідну інформацію. Визначає потенційні небезпеки навколишнього середовища для здоров'я й безпеки людини (дорожній рух, забруднення, хімічні речовини, ультрафіолетове випромінювання тощо). Virізняє речовини, які становлять загрозу в разі неналежного використання. Прогнозує наслідки своїх дій в непередбачуваних і надзвичайних ситуаціях. Ухвалює рішення щодо надання самопомоги й допомоги іншим, звернення до інших осіб чи відповідних служб. Моделює послідовність дій у небезпечних ситуаціях природного, техногенного, соціального і побутового походження. Звертається до фахівців у небезпечних ситуаціях, наслідкам яких не може зарадити власними силами. Бере участь у груповій роботі, враховуючи	Обговорення правил безпечного користування електрикою, газом, водогоном і тепловою мережею. Дослідження упаковки засобу побутової хімії. Дослідження різних типів вогнегасників та їх призначення. Моделювання захисту органів дихання на пожежі. Відпрацювання алгоритму правильних дій у разі загоряння одягу. Обговорення видів аварій на підприємствах. Моделювання алгоритму дій під час аварії на промисловому підприємстві. Гра «Одягни саморобний костюм хімічного захисту». Дослідження конструкції велосипеда, що впливають на безпеку руху, засобів безпеки велосипедиста. Розігрування правил руху велосипедиста у ролях. Моделювання безпечного виконання маневрів на велосипеді. Моделювання алгоритму дій, якщо стали свідком аварійної ситуації. Демонстрація уміння надавати допомогу при забитті, легких порізах, подряпинах. Відпрацювання навичок надання допомоги при ураженні електричним струмом, попаданні на тіло речовин побутової хімії та при отруєнні ними. <u>Домашнє опрацювання</u> Обстеження безпеки своєї оселі (разом з дорослими).

	індивідуальні особливості й потреби.	
Змістова лінія. Культура споживання Фінансова грамотність Підприємливість Доброчинність Уміння вчитися		
Розділ 5. Добробут (3 години)		
Фінансова грамотність. Добробут і фінансова грамотність. Товари й послуги. Гроші. Ринок і економічна діяльність. Доходи та витрати. Ресурси. Податки. Підприємливість і волонтерство. Добробут і підприємливість. Життєві навички для розвитку підприємливості. Командна робота і розвиток упевненості. Розвиток критичного мислення. Розвиток творчого мислення. Чи можуть діти займатися підприємницькою діяльністю? Доброчинність і волонтерство. Етика підприємницької діяльності.	Доводить, що здоров'я, безпека й добробут є підґрунтям успішного майбутнього. Розуміє перспективність своєї діяльності для успішного майбутнього. Бере участь у груповій роботі, враховуючи індивідуальні особливості й потреби. Виконує різні ролі в груповій роботі. Оперує основними економічними поняттями (гроші, зайнятість, підприємництво тощо). Розрізняє й указує законні джерела доходів для свого віку. Вміє раціонально розпоряджатися власними грошима. Розуміє вагу докладених зусиль дорослих для отримання доходів.	Мозковий штурм «Товари і послуги». Вправа на визначення доходів і витрат. Створення інфографіки потенціалу особистості для майбутньої роботи. Дискусія про необхідність сплачувати податки. Оцінка рівня добробуту. Вправа на розвиток творчого мислення. Мозковий штурм «Законні джерела доходів для вашого віку». Створення плану волонтерського проєкту. Визначення кодексу честі (етичних принципів) підприємства. <u>Домашнє опрацювання</u> Екскурсія до віртуального музею Національного банку України. Перегляд відео «5 порад критичного мислення». Перегляд відео про підприємливих дітей.

III. Перелік навчально-методичного і матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу

- Платформа G-Suite
- Редактор презентацій
- Jamboard
- Платформа «На урок»
- Платформа «Всеосвіта»

IV. Система оцінювання результатів навчання

Базується на положеннях Рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України 01 квітня 2022 р за. № 289 та Загальних критеріях оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (додаток №2 до наказу №289)

Критерії оцінювання предметних та особистісних результатів

Оцінювання навчальних досягнень учнів включає формувальне поточне, підсумкове тематичне і підсумкове завершальне.

Поточне формувальне оцінювання за модельною програмою має відбуватися на кожному уроці шляхом педагогічного спостереження учителя за навчальними видами діяльності учнів, виконання ними групових і індивідуальних завдань, самооцінювання, аналізу учнівських робіт, застосуванням прийомів отримання зворотного зв'язку тощо. Інструменти для адекватного оцінювання зазначені у Прикінцевій частині

Підсумкове тематичне оцінювання за кожним розділом модельної програми проводиться після завершення вивчення відповідного розділу..

Підсумкове завершальне оцінювання проводиться учителем самостійно.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводяться закладом, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне.

Система оцінювання (бальна):

- 10,11,12 - високий
- 7,8,9 - достатній
- 4,5,6 - середній
- 1,2,3 – початковий

Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» має головну мету – розвивати в учнів здоров'язбережувальну компетентність: набувати знань про здоров'я і безпеку, розвивати навички безпечної поведінки для життя і здоров'я, набувати досвіду здорового і безпечного способу життя, формувати в учнів ціннісне ставлення до власного життя і здоров'я.

Усі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються за характеристиками, наведеними в таблиці.

Критерії оцінювання предметних та особистісних

Рівні навчальних досягнень учнів	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
І. Початковий	1	Учень (учениця) за допомогою вчителя може назвати окремі поняття, що стосуються здоров'я та безпеки життєдіяльності
	2	Учень (учениця) має уявлення про елементарні поняття здорового способу життя і безпечної поведінки. За допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) відтворює окремі факти навчального матеріалу
	3	Учень (учениця) за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) фрагментарно відтворює елементарні поняття щодо здорового способу життя. Під керівництвом і контролем учителя епізодично виконує практичні дії, що формують безпечну поведінку. Повторює оцінні судження інших без достатнього осмислення
ІІ. Середній	4	Учень (учениця) за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) дає визначення окремих понять; частково характеризує ознаки здоров'я та безпечної поведінки; за допомогою вчителя виконує елементарні практичні дії, пов'язані з формуванням здорового способу життя і безпечної поведінки
	5	Учень (учениця) самостійно дає визначення окремих понять; за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) відтворює навчальний матеріал, характеризуючи ознаки здоров'я, шляхи і методи його зміцнення та збереження життя. За допомогою інструкції та консультації вчителя, виконує практичні дії пов'язані з формуванням здорового способу життя і безпечної поведінки. Повторює почуті від інших найпростіші оцінні судження щодо здорового способу життя і безпечної поведінки

	6	Учень (учениця) самостійно, але неповно відтворює навчальний матеріал; за допомогою вчителя розв'язує прості типові ситуаційні задачі; характеризує окремі ознаки здоров'я, наводить прості приклади дій щодо збереження здоров'я. За допомогою інструкції та консультації вчителя виконує практичні дії, пов'язані з формуванням життєвих навичок щодо здорового способу життя і безпечної поведінки. Пояснює найпростіші оцінні судження щодо здорового способу життя і безпечної поведінки
III. Достатній	7	Учень (учениця) загалом самостійно відтворює навчальний матеріал, розкриває суть понять; розв'язує прості типові ситуаційні задачі. Характеризує ситуації, що містять загрозу і потребують практичних дій. . Висловлює окремі оцінні судження про стан здоров'я, поведінку в різних ситуаціях, свою та інших, міжособистісні стосунки
	8	Учень (учениця) самостійно відповідає на поставлені запитання; дає порівняльну характеристику явищам і процесам, які характеризують здоров'я. Визначає засоби, які необхідно використовувати у виконанні практичних дій. Обґрунтовує свої оцінні судження щодо здорового способу життя і безпечної поведінки, спираючись на предметні знання та усталені норми
	9	Учень (учениця) відтворює інформацію, відповідає на поставлені запитання; самостійно розв'язує стандартні ситуаційні завдання; пояснює зміст і послідовність операцій, що входять до складу практичних дій; за допомогою вчителя встановлює причинно-наслідкові зв'язки, робить нечітко сформульовані висновки; свідомо приймає рішення; володіє навичками самоконтролю
IV. Високий	10	Учень (учениця) обґрунтовано відповідає на запитання, передбачені навчальною програмою курсу; самостійно аналізує і розкриває суть явищ і процесів, що характеризують здоровий спосіб життя; узагальнює, систематизує, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; користується джерелами додаткової інформації. За допомогою вчителя розв'язує нестандартні ситуації; виконує практичні дії щодо здорового способу життя і безпечної поведінки, формулює висновки щодо конкретної оздоровчої діяльності; свідомо користується правилами здорового способу життя і безпечної поведінки. Висловлює оцінні судження про стан здоров'я власного й інших, поведінку свою та інших, міжособистісні стосунки
	11	Учень (учениця) логічно, усвідомлено відтворює навчальний матеріал в межах навчальної програми курсу; самостійно аналізує і розкриває закономірності явища і процесів, що характеризують здоровий спосіб життя і безпечної поведінки, їх сутність; встановлює і обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; аргументовано переконує в необхідності виконання дій щодо здорового способу життя і безпечної поведінки; самостійно користується джерелами додаткової інформації; Аналізує та обґрунтовує оцінні судження про стан здоров'я власного й інших, наслідки своїх дій, поведінку свою та інших

	12	Учень (учениця) свідомо відтворює і розуміє навчальну інформацію за програмою курсу; може вести дискусію з конкретного питання щодо здорового способу життя і безпечної поведінки з використанням знань суміжних програм; самостійно оцінює та характеризує різноманітні явища і процеси, які розкривають сутність здорового способу життя і безпечної поведінки; самостійно користується різними джерелами інформації, у тому числі й рекомендованими вчителем; Розв'язує проблемні завдання; володіє здоров'язберігаючими життєвими навичками; вибирає безпечний варіант розв'язання нестандартної ситуації; визначає мету своїх дій і знаходить альтернативні та вибирає й обґрунтовує оптимальні шляхи її досягнення; оцінює тимчасові та довгострокові наслідки обраного варіанту; робить обґрунтовані висновки. Виявляє особисту позицію щодо здорового способу життя і безпечної поведінки. Обґрунтовує цінність набутих знань і сформованих розумових і практичних умінь та життєвих навичок для власного здоров'я
--	----	--

Тематичне оцінювання здійснюється на основі поточного оцінювання із урахуванням результатів виконання учнями навчальних проєктів. **Оцінка за семестр** ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів відображених у Свідоцтві досягнень. **Річне оцінювання** здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри. Окремі підсумкові контрольні роботи не проводяться. Оцінювання за I та II семестр та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

V. Список літератури та інформаційних ресурсів

1. Державний стандарт повної загальної середньої освіти.
<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standativ-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
2. Модельна програма інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» 5-6 клас для закладів загальної середньої освіти (автори Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко, І. В. Лаврентьєва, О. Л. Хомич)
<https://drive.google.com/drive/folders/1o0o6CZCgS57Y35Be978HwpW7fRms7X7O>
3. Здоров'я, безпека та добробут: підручник інтегрованого курсу для 6 кл. закладів загальної середньої освіти/ Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко, І. В. Лаврентьєва, О. Л. Хомич Видавництво: Київ, Алатон, 2023. – 192 с. ISBN: 978-617-7834-25-9
<https://pidruchnyk.com.ua/2644-zdorovia-6-klas-vorontsova-2023.html>
4. Рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, наказ Міністерства освіти і науки України 01.04.2022 р. № 289.
https://osvita.ua/doc/files/news/861/86195/OCINYuVANNYa_OST818.pdf